

Notat om tilråding av vedtak om oppheving av vernesone

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Seksjonssjef Kasper Løberg Tangen

Dato: 22. november 2024

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2024/302819

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV FORSKRIFT

-om opphevelse av vernesonen i forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland

Innholdet i forslaget til endringsforskrift

Forskriften om restriksjonssone for PD ble opprettet for å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen hos fisk i forskriftens virkeområde, og hindre at PD etablerer seg i området ved hjelp av smittebegrensede tiltak og samordnet brakklegging.

Vi foreslår nå en endring av [Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom \(PD\) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland - Lovdata](#).

I forskriftens § 2 om virkeområde, oppheves vernesonen rundt lokalitetene 45003 Ystøya, 18936 Igerøy Ø, 36217 Kalvhylla, 31217 Stokkasjøen, 10961 Skonseng, 45050 Skarvhammaren, 31857 Blomsøråsa, 10447 Mefaldskjæret, 27976 Bukkholmen, 33297 Nye Skorpa, 11015 Brattholmen og 33157 Skogsholmen, med virkning fra 24. november 2024. Dagens overvåkingssone oppheves samme dato. Lokalteter som tidligere var omfattet av overvåkingssonen, tas ut av restriksjonssoneforskriften. Ny overvåkingssone vil utgjøre det området som tidligere var vernesone. Restriksjonssonen går over i en overvåkingssone fra 24. november 2024. Den foreslåtte overvåkingssonen vil gjelde i ett år fra vernesonen ble opphevet, altså til 24. november 2025.

Utover opphevelse av vernesonen og endring av overvåkingssonens utstrekning, foretas det følgende endringer i restriksjonssoneforskriften:

I § 18 tilføyes et nytt andreledd om at «Forskriften oppheves automatisk ett år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 14, det vil si 24. november 2025.»

Bakgrunn

PD ble 22. september 2023 påvist på lokalitet 45003 Ystøya i Alstahaug kommune, Nordland fylke. Mattilsynet fastsatte forskrift om restriksjonssone for PD i Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner i Nordland den 4. oktober 2023 for å bekjempe PD-utbruddet.

Den 23. november 2023 ble det påvist PD på lokalitetene [31857 Blomsøråsa](#) og [10447 Mefaldskjæret](#) i Alstahaug kommune i Nordland. Begge lokalitetene lå i vernesonen som ble opprettet etter PD-påvisningen på Ystøya.

Den 5. desember 2023 ble det påvist PD på ytterligere en lokalitet innenfor samme vernesone, [18936 Igerøy Ø](#) i Vega kommune i Nordland.

Tilsynsdivisjon akvakultur, avdeling Nord opplyste i e-post til Mattilsynets hovedkontor 28. oktober 2024, at lokalitetene som fikk påvist PD ble tømt kort tid etter påvisning (november og desember 2023) og har vært brakklagt i minimum to måneder etter gjennomført vask og desinfeksjon. Koordinert brakklagging av alle lokalitetene i vernesonen vil være gjennomført 24. november 2024.

Anleggene i vernesonen er tømt for fisk, og opprydding, vask og desinfeksjon av anleggene ble godkjent av Mattilsynet ihht. tabell under. Brakklagging ble påbegynt samme dato som vask og desinfeksjon ble godkjent.

Lokalitet	Tømt dato	Oppstart brakklagging
Ystøya	08.10.2023	21.03.2024
Mefaldskjæret	10.12.2023	12.03.2024
Blomsøråsa	10.12.2023	12.03.2024
Igerøy	20.12.2023	25.03.2024
Bukholmen	18.07.2024	16.10.2024
Brattholmen	09.09.2024	16.10.2024
Skarvhammaren	02.08.2024	14.10.2024
Stokkasjøen	18.07.2024	04.10.2024
Skonseng	02.08.2024	04.10.2024
Kalvhylla	29.08.2024	14.10.2024
Nye Skorpa	06.09.2024	24.10.2024
Skogsholmen	tom i hele perioden	

Tilsynsdivisjonen ga i tråd med forskriftens § 5 andre ledd, tillatelse til at koordinert brakklaggingstid skulle være minst én måned.

Avdeling nord mener alle forhold som er beskrevet i forskriftens § 14 om krav for opphevelse av vernesonen vil være oppfylt 24. november 2024. Avdelingen anmoder hovedkontoret om å oppheve tiltakene i vernesonen fra 24. november 2024.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd er enig i tilsynsdivisjonens vurdering.

I følge § 15 i restriksjonssoneforskriften skal varigheten av den lokale overvåkingssonen i restriksjonssonen besluttes på tidspunktet for opphevelse av vernesonen. Anleggene med påvist PD ble tømt relativt raskt, og det er til tross for utstrakt prøvetaking ikke påvist PD-smitte i området siden desember 2023. Å videreføre gjeldende overvåkingssone i lang tid fremover, vil kreve mye ressurser både fra næringen og tilsynet med tanke på søknader om føring av fisk til slakt etc.

Forekomst av PD utenfor endemisk område representerer en alvorlig situasjon, og det er viktig å forebygge etablering av smitte i området og spredning av latent smitte til nye områder. God overvåking og restriksjoner på flytting av fisk fra området kan bidra til bedre sykdomskontroll, og vi mener at det faglig sett blir riktig å forholde oss til gjeldende praksis og beholde en overvåkingssone en tid etter at vernesonen er opphevet. Vi anser det imidlertid ikke nødvendig med en overvåkingssone som er større enn det området som til nå har utgjort vernesonen, da det hovedsak er i dette området vi ser størst behov for å overvåke og kunne regulere flytting av fisk. Vi setter varigheten av den nye overvåkingssonen til ett år fra vernesonen oppheves. Videre

overvåking av anleggene vil gjennomføres i henhold til krav i Forskrift om tiltak for å forebygge, begrense og bekjempe PD hos akvakulturdyr.

Basert på ovennevnte, ber vi om at vedlagte endringsforskrift om opphevelse av vernesonen for PD i Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland, fastsettes.

Generelt om pankreassykdom PD:

Fiskeysykdommen pankreassykdom (PD) er en av de mest alvorlige sykdommene på laks i norsk oppdrett. PD kan ikke behandles med medikamenter. Det er godkjent vaksiner mot sykdommen. En positiv utvikling i forhold til forekomst av PD i endemiske områder indikerer at vaksiner sammen med andre forebyggende tiltak har effekt. Sykdommen er en nasjonalt listeført sykdom som er oppført i kategori F i dyrehelseforskriften § 6.

Bekjempelse av nasjonalt listeførte sykdommer på akvatiske dyr baserer seg på kravene i dyrehelseforskriften kapittel III som anviser tiltak ved påvisning av sykdommer i kategori E og F.

Forskrift om tiltak for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr (FOR-2017-08-29-1318) regulerer særskilt tiltak som settes inn mot sykdommen PD.

PD forårsakes av et virus som betegnes som Salmonid alfavirus (SAV) eller PD-virus. Det finnes i alt seks kjente subtyper av viruset hvorav to (SAV2 og SAV3) er kjent i Norge.

Formål

Formålet med forskrift om restriksjonssone er å hindre videre spredning av PD. Formålet med foreslåtte endring av forskriften er å oppheve vernesonen nå som kravene for sykdomsbekjempelse er oppfylt.

Høring

Endringene som gjøres skjer i tråd med anvisning i forskriften og trenger ikke særlig høring. Se forskriftens §§ 14 og 15.

Tilråding

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om endring av forskrift 4. oktober 2023 nr. 1564 om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland, fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om endring av forskrift 4. oktober 2023 nr. 1564 om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, 22. november 2024 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884, og forskrift 6. april 2022 nr. 631 om dyrehelse (dyrehelseforskriften) § 11 og forskrift 29. august 2017 nr. 1318 om tiltak for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr § 8.

I

I forskrift 4. oktober 2023 nr. 1564 om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland, gjøres følgende endringer:

Tittel på forskriften skal *endret* lyde: «*Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega og Vevelstad kommuner, Nordland*»

§ 2 skal endret lyde:

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkingssone i Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega, Brønnøy og Vevelstad kommuner, Nordland fylke.

Vernesonen omkring lokalitetene 45003 Ystøya, 18936 Igerøy Ø, 36217 Kalvhylla, 31217 Stokkasjøen, 10961 Skonseng, 45050 Skarvhammaren, 31857 Blomsøråsa, 10447 Mefaldskjæret, 27976 Bukkholmen, 33297 Nye Skorpa, 11015 Brattholmen og 33157 Skogsholmen, oppheves med virkning fra 24. november 2024. Sonen tas inn i overvåkingssonen med virkning fra 24. november 2024.

Overvåkingssonen omfatter fra 24. november 2024, lokalitetene 45003 Ystøya, 18936 Igerøy Ø, 36217 Kalvhylla, 31217 Stokkasjøen, 10961 Skonseng, 45050 Skarvhammaren, 31857 Blomsøråsa, 10447 Mefaldskjæret, 27976 Bukkholmen, 33297 Nye Skorpa, 11015 Brattholmen, 33157 Skogsholmen, 36317 Varholmen, 38037 Andalsvågen I, 39397 Rørskjæran S, 10948 Grytåga, 36017 Sørværet, 37857 Seiskjæret, 29417 Ytre Vassholmen, 34197 Brennholmen, 26815 Hestøy, 10989 Labukta V, 45081 Langøya, 31637 Melkøya, 35777 Kvitskjæret, 11041 Nord Gåsvær, 38057 Hamnsundet I, 13284 Sjølyst, 13000 Slåttvika og 38297 Sør Gåsvær, og avgrenses:

- Fra Gjestaberget på Igerøya (12,112161; 65,671003) over fjorden til Juvikja på Hamnøya (12,402255; 65,708418)
- Fra Nordodden på Hamnøya (12,452381; 65,725645) over Velvelstadsundet til Åbergan (12,482998; 65,726763)
- Fra Riskamodden (12,562696; 65,724859) over Visten til Syvika (12,588493; 65,727775)
- Fra Nausteneset (12,670467; 65,813764) over Halsfjorden til Alsneset (12,670789; 65,819451)
- Fra Heimervika (12,642001; 65,887848) over Vefsnfjorden til Hamnes på Alsta (12,550505; 65,900954)
- Fra Ura på Alstad (12,542274; 65,999458), over Ulvangen til et punkt langs kysten ved Hestad på Dønna (12,489742; 66,045616)
- Fra Teigstad på Dønna (12,443384; 66,036601), over Dønnesundet til Nordherøytunga på Nord-Herøy (12,387256; 66,016258)
- Fra Stornesodden på Nord-Herøy (12,292741; 65,968801), over Herøysundet til Seljeholmen på Tenna (12,281175; 65,961030)
- Fra Sør-Stauløyhågjen på Tenna (12,204547; 65,934678), over Straumen til Rogjen på Remmen (12,179802; 65,922484)
- Fra Tjønnhågjen på Remmen (12,169784; 65,917612), over Brasøysundet til et punkt vest for Roparneset på Prestøya (12,164189; 65,914917)
- Fra et punkt vest for Prestøyhågjen på Prestøya (12,152465; 65,909265), i rett linje til et skjær i Kilværfjorden (11,991119; 65,830358), videre til Hysflæsa (11,947319; 65,803692), videre sør til Likholmskjæret (11,945671; 65,768365), videre sørøst til Saltkarneset på Igerøya (12,083098; 65,692382).

Koordinatene er angitt i desimalgrader.

I vedlagte kart er den lokale overvåkingssonen merket med gult.

Forskriften retter seg mot akvakulturanlegg og aktører som utøver aktiviteter som kan spre smitte av pankreassykdom.

Forskriften gjelder også for aktører utenfor restriksjonssonen som håndterer eller transporterer akvakulturdyr, produkter av akvakulturdyr, prøvemateriale og utstyr fra anlegg i restriksjonssonen.

Forskriften gjelder i tillegg til bestemmelser i [forskrift 29. august 2017 nr. 1318 om tiltak for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom \(PD\) hos akvakulturdyr](#).

Kapittel II om tiltak i vernesonen i restriksjonssonen oppheves.

§ 14 andre ledd skal endret lyde:

Fra samme dato som vernesonen oppheves, gjøres den om til ny overvåkingssone. Vernesonen omkring lokalitetene 45003 Ystøya, 18936 Igerøy Ø, 36217 Kalvhylla, 31217 Stokkasjøen, 10961 Skonseng, 45050 Skarvhammaren, 31857 Blomsøråsa, 10447 Mefaldskjæret, 27976 Bukkholmen, 33297 Nye Skorpa, 11015 Brattholmen og 33157 Skogsholmen, oppheves med virkning fra 24. november 2024. Området som var omfattet av vernesonen utgjør ny overvåkingssone fra 24. november 2024.

§ 15 skal endret lyde:

Varigheten av den lokale overvåkingssonen i restriksjonssonen besluttes på tidspunktet for opphevelse av vernesonen. Den lokale overvåkingssonen skal bestå i ett år fra tidspunktet for opphevelse av vernesonen, altså til 24. november 2025.

§ 18 andre ledd (nytt) skal lyde:

Forskriften oppheves automatisk ett år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 14, det vil si 24. november 2025.

Vedlegg 1 (kart) til forskriften erstattes av vedlegg 1 til denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft 24. november 2024.

Vedlegg 1 kart:

Kart over PD-restriksjonssone i Alstahaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega og Vevelstad kommuner i Nordland fylke

PD restriksjonssoner for Alstadhaug, Vefsn, Dønna, Herøy, Vega og Vevelstad kommuner, Nordland

overvåkingsssone

